

२रासक्रीडायाञ्च तल्लक्षणं यथा "पुष्पं सुहृत्तं महृष्यं
वितस्तिमात्रोद्धतं को विनिखन्य शङ्कम् । आक्रम्य
पङ्क्याभितरंतरन्तु हस्तैर्भसोऽयं खलु रासगोष्ठी"
हरिवं०टी०नीलकण्ठः । [२होमे ४आङ्गाने च अमरः ।
हृव पु०हृ-अण् ह्वे-अण् संप० पूषो० वा । १यज्ञे २आघ्रायां
हवन न० ह्र-भावे ल्युट् । होमे देवाद्युद्देशेन मन्त्रपूर्वकं
वज्रो हविःप्रक्षेपे शब्द० । [त्रिका०

हवनी स्त्री ह्यतेऽङ्गां ह्र-आधारे ल्युट् ङीप् । यज्ञकुण्डे
हवनीय त्रि० ह्र-कर्मणि अनीयर् । होमीयद्रव्ये ।
हवा अव्य० ह च वा च ह्रन् । प्रसिद्धार्थे ।

हविरशन पु० हविरश्नाति अश-युच् । १वज्रो हेमच० । २चि-
त्कण्ठे च । भावे ल्युट् । शतभोजने न० । [राजनि०
हविर्गन्धा स्त्री हविषो गन्धो यस्याम् । शय्यां (शार)
हविर्गेह न० हविषो गेहम् । यज्ञमण्डपसङ्घट्टस्थे हव-
नीयद्रव्यस्यापनार्थं गेहभेदे हेमच० । [शारीरके रत्नमा०

हविर्मन्त्र पु० हविषे मन्थतेऽसौ मन्त्र-कर्मणि घञ् । गण्य-
हविष्य न० हविषे हितम् यत् । १इते हेमच० । सत्यं क्वे
हेमन्तिकदावन्ने च "चेरर्हविष्यं मुञ्जानाः" भाग० १० ।
"नारिकेलफलञ्चैव कदर्बी लवणी तथा । आत्मामास-
कञ्चैव पनसञ्च हरीतकीम् । प्रतान्तरप्रशस्तञ्च हविष्यं
मन्थते बुधाः" ति० त० अमत्यसंहिता ।

हविष्यान्न न० कर्म० । "हेमन्तिकं सितार्णिकं धान्यं
सुहासिका यवाः । कलायकङ्कणीवारा वास्तूकं हिल-
सोचिका । मटिका कालशाकञ्च मूलकं केसुकेतरत् ।
लवण्ये सिन्धुसासृष्टे गव्ये च दधिषर्पिणी । पयोऽनुकृत-
शारञ्च पनसाञ्च हरितकी । तिलिङ्गी जीरकञ्चैव नाग-
रञ्च पियूषी । कदली लवली धाली फलान्यगुड-
सैन्धवम् । अतैलपक्वं सुनयो हविष्यान्नं प्रचलते"
इत्युक्ते प्रतादो भण्डहृद्यभेदे ।

हविस् न० ह्यते ह्र-कर्मणि अघृत् । १इते अमरः २हव-
नीयद्रव्यमात्रे च "वपाया सेदसो हविषीऽहृत्रू ङीति"
श्रुतिः । "सुन्याङ्गानि पयः सोमो मांसं यज्ञानुपहृतम् ।
अवारलवणञ्चैव प्रकृत्या हविरुच्यते" आ० त० उक्ते
शब्दभेदे । भावे अघृत् । २होमे ।

हृद्य न०ह्र-कर्मणि यत् । १देवयोग्याङ्गे अमरः । २हवनीय-
द्रव्ये त्रि० । भावे यत् । २होमे न० ।

हृद्यपाक पु० हृष्याय होमाय पाको यश्च । होमार्थं
दुग्धघृतादिभिश्चिते खिद्ये अन्नं धरौ अमरः ।

हृद्यवाह पु०हृद्यं वहति देवान् वह-अण् । १अग्नी रत्नमा०
२चित्तकण्ठे च । [अमरः । २चित्तकण्ठे च ।

व्यहवाहन पु० हृद्यं वाहयति वह-णिच्-ल्यु । १वज्रो
हृद्याश पु० हृद्यसञ्जाति अश-अण् । १वज्रो शब्द०
२चित्तकण्ठे । ल्यु । हृद्याशनोऽप्युभयत्र पु०हेमच० ।

हस हासे स्वा० प० अक० सेट् एदित् सिचि न ह्रिः ।
हसति अहसीत् । टोषट्येनपूर्वकहासे तु सकर्मकः
"स्थितावहृष्टेव पुरं सधोमः" इति भट्टिः । [अमरः ।

ह(हा)स पु० हस-अण् षञ् वा । हास्ये सुखविकाशनभेदे
हसन न०हस-भावे ल्युट् । प्रीत्यासुखकपोलादेर्विकाशने हास्ये
हसन्ती स्त्री हस-भ् ङीप् । अकारधानिकायां अमरः ।
२मल्लिकामेदे श्याकिनीभेदे च मेदि० । हस-यतु-ङीप् ।
हसत् ४हासिनि त्रि० खिद्याम् ङीप् ।

हसित न० हस-भावे क्त । १हास्ये कर्त्तरि क्त । २कत-
हास्ये श्विवकशिते च त्रि० । हास्यण्डे दय्यम् ।

हस्त पु० हस-तन् न हट् । १देहावयवभेदे (हात) अमरः ।
२चतुर्विंशत्यङ्गुलपरिमाणे "यवोदरैरङ्गुलमष्टसंख्यैर्हस्तो-
ऽङ्गुलैः षड्गुणितैश्चतुर्भिः" लीला० । ३हृदिगुण्डे च ।
४अश्विन्यादिषु लयोदये नखत्रे पुं स्त्री० मेदि० । अङ्गे प्रा-
शब्दे पु० टशप् । "जाङ्गवी हस्तयोगे" इति
पुराणम् । "पृथ्वा हस्ता तथा ज्ञातिः" ज्यो० केश-
वाचकान्तरः । ५समुद्रे । केशहस्ताः ।

"हस्तदत्ताश्च ये स्त्रोहा लवणं ध्यञ्जनानि च । दातारं
नोपतिवन्ते भोक्ता भुङ्क्ते तु किल्बिषम् । तस्मादन्तरितं
कृत्वा पर्थेनाथ तथेन वा । प्रदद्यात् न तु हस्तेन
नायसेन कदाचन" आ० त० । [हस्ते राजनि० ।

हस्तजोडि पु० हस्तं जुहुति जुह् इन् । (हातजोडा)
हस्तपुच्छ न०हृत्त०, हस्तावयवभेदे (हातेर पो छ) । त्रिका०
हस्तावारण न० शत० । शारथोद्यतस्य निवारणे अमरः ।

हस्तविष्य न० हस्तस्य विष्यं यत् । व्यासके चन्दनादिनां
देहविषेपत्रविषे हेमच० । [श्रीधरः ।

हस्तसिद्धि स्त्री हस्तस्य तत्कर्मणः सिद्धिर्यतः । वेतने
हस्तसूत्र न० हस्तस्य सूत्रनिधे । वलये हेमच० ।

हस्तामलक न० हस्तास्मितसामलकम् आमलक्याः फलं
तदिव वा । १करावस्थितामलकफले तद्वत् श्यनावास-
लभ्ये प्रदायै च । करामलकादयोऽप्यत्र । श्वेदान्तप्रसिद्ध-
यन्त्रभेदे च ।

हस्तिक न० हस्तिकां समूहः कन् । हस्तिकपूषे शब्द० ।